

WITTE NEUSHOORN

DIER PASPOORT

Naam: witte neushoorn (ook wel breedlip neushoorn genoemd)

Wetenschappelijke naam: *Ceratotherium simum*

Grootte & gewicht: Een volwassen witte neushoorn is 155-185 cm hoog en 3-3,8 meter lang. De witte neushoorn is na de olifant het zwaarste landdier ter wereld. Een vrouwtje weegt maximaal 1.700 kg, een mannetje kan tot wel 2.300 kg wegen. Dat is net zo zwaar als twee bestelbusjes!

Leefwijze: De witte neushoorn is de enige neushoornsoort die in groepen leeft. Groepjes bestaan uit enkele vrouwtjes met hun jongen. Volwassen mannen leven alleen.

Leeftijd: 40-50 jaar

Hoeveel jongen: 1 jong

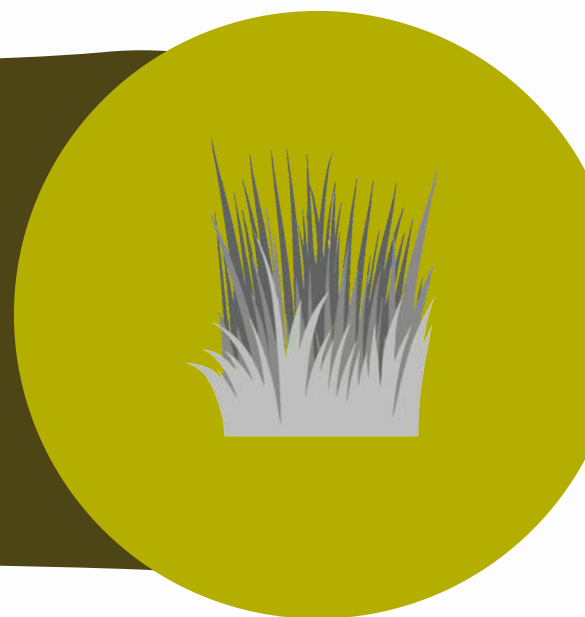
Familie: Neushoorns zijn onevenhoevigen, net als tapirs en paardachtigen. In GaiaZOO zijn de Braziliaanse tapir, het Przewalskipaard, de Hartmann bergzebra en de dwergezel dus familie.

Bedreigd: De witte neushoorn heeft de IUCN status 'kwetsbaar'. Wat dit betekent ontdek je verderop!

WAT EET EEN WITTE NEUSHOORN?

Voedsel in het wild: gras

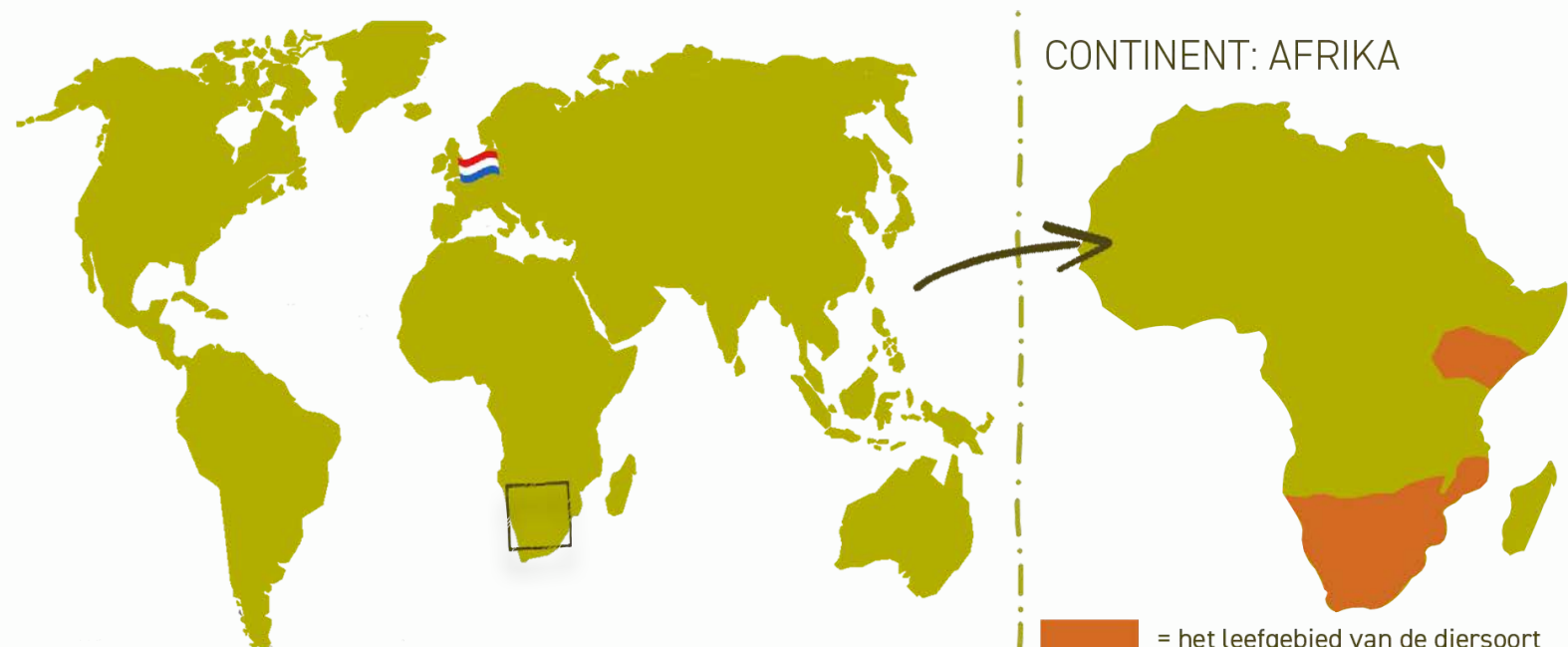
Voedsel in de ZOO: speciale dikhuidenbrok en hooi, aangevuld met vitamine B8.

LEEFGEBIED

De witte neushoorn was vroeger wijdverspreid over Afrika, maar leeft tegenwoordig alleen nog in zuidelijk Afrika. Het leefgebied (*dit noemen we met een moeilijk woord 'habitat'*) van de witte neushoorn bestaat uit droge, open graslanden.

Zo'n gebied noemen we savanne grasland. Hij deelt dit leefgebied met een heleboel andere dieren zoals zebra's, gnoes, antilopen, giraffen, leeuwen, Afrikaanse wilde honden, vogels, reptielen etc.

GEVOELIG HUIDJE

Hoewel de neushoornhuid erg ruw en stevig is (de huid kan wel 2,5 cm dik worden), is hij juist heel gevoelig. Een neushoorn voelt net als wij een vlieg op zijn huid kriebelen. Om hun huid tegen het kriebelen en de beten van insecten te beschermen nemen neushoorns graag een modderbad. Ook ossenpikkers (kleine vogeltjes) helpen hen door insecten, teken en ander ongedierte van de huid en uit de oren te pikken. In Afrika zie je ook regelmatig koereigers op een neushoorn staan. Zij gebruiken de brede rug als uitkijkpost en jagen op de insecten die uit het gras opvliegen en springen als de grazende neushoorn langskomt.

Bekijk hier hoe de neushoorns in GaiaZOO een modderbad nemen!

Feitje!

De witte neushoorn is van alle neushoornsoorten het vriendelijkst, ze vluchten eerder dan dat ze aanvallen.

EIGEN GEBIED

Volwassen mannelijke witte neushoorns leven alleen; elk in zijn eigen gebied (dat noemen we een territorium). In dat gebied kunnen ook vrouwtjes en jonge dieren leven. Om aan andere mannetjes te laten weten waar de grens van zijn gebied is, markeert hij deze met plas en poep. Hij spuit zijn plas zo hard naar buiten, dat er een wolk van fijne druppeltjes op de planten terechtkomt. Door op zijn poep te trappelen krijgt hij de geur van de mest aan zijn poten en verspreidt hij die wanneer hij loopt. Ruzies tussen twee mannetjes op de grenzen van territoria, lopen meestal niet op een echt gevecht uit. Ze dreigen met een soort nep-aanvallen. Op het laatste moment stoppen ze dan of ze vegen alleen met hun hoorns over de grond. Echte gevechten ontstaan wel als er een vrouwtje in de buurt is waar ze mee willen paren. De mannen kunnen elkaar bij zo'n gevecht lelijk verwonden met hun hoorns.

MOEDERSKINDJES

Na een draagtijd van (bijna) anderhalf jaar wordt er één jong geboren. Het weegt dan al zo'n 65 kg! Een jonge neushoorn drinkt 15 tot 24 maanden moedermelk. Daarna blijft hij nog tot een leeftijd van gemiddeld 2,5 jaar bij de moeder.

De jongen van de witte neushoorn rennen tijdens het vluchten vóór hun moeder uit. Mogelijk zijn ze daardoor beter beschermd tegen roofdieren. Met de lange voorste hoorn kan het neushoornvrouwtje roofdieren als leeuwen en hyena's beter van haar jong weg houden. Bij gevaar gaat het jong ook wel eens tussen de voorpoten van zijn moeder staan om bescherming te zoeken.

Feitje!

De hoorn van een neushoorn bestaat uit heel veel samengeperste keratinevezels; hetzelfde materiaal waar ook hoeven, nagels en haren van gemaakt zijn.

NEUSHOORN WEETJES!

Neushoorns komen al heel lang voor op aarde, al zo'n 50 miljoen jaar. Natuurlijk zagen ze er toen anders uit dan nu, maar veel dingen zijn al die tijd niet eens zo heel veel veranderd. Ze zien er ook nog steeds een beetje prehistorisch uit, vind je niet?

▮ *Aan de vorm van de bovenlip kun je zien wat de neushoorn eet. Witte neushoorns hebben een brede bovenlip waarmee ze goed kunnen grazen en grote plukken gras af kunnen happen. Witte neushoorns hebben geen snijtanden en ook geen hoektanden. Ze hebben wel grote, sterke en ruwe kiezen om het stugge gras mee te vermalen.*

▮ *Neushoorns kunnen maar een paar meter ver zien en zelfs dan is hun beeld erg vaag. Gelukkig kunnen ze wel goed horen en ruiken. Om er achter te komen waar een geluid vandaan komt kunnen neushoorns hun oren alle kanten op draaien.*

▮ *In het wild zijn witte neushoorns ongeveer de helft van de tijd (zowel overdag als 's nachts) aan het grazen om maar genoeg voedsel binnen te krijgen. Dat ze zo veel moeten eten, komt niet alleen doordat ze zo groot zijn, maar vooral omdat ze een slechte spijsvertering hebben. Daarom poepen neushoorns ook veel voedsel halfverteerd weer uit. Je kunt in de mest dus zien wat ze gegeten hebben.*

GEKKE NAAM

De witte neushoorn, oftewel de breedlip neushoorn, dankt zijn naam aan een vertaalfout van de Engelsen. In het Afrikaans heet deze neushoorn namelijk weitlip neushoorn. Weit betekent breed. Maar in het Engels werd weit vertaald tot white en vanuit daar tot het Nederlandse 'wit'. Dat is best verwarrend voor een geheel grijs dier! Om het verschil tussen de soorten aan te geven, kreeg de andere Afrikaanse neushoorn daarna automatisch de naam zwarte neushoorn. En ook hij is gewoon grijs...

Zo ziet de zwarte neushoorn eruit. Met zijn puntige lip plukt hij blaadjes van bomen en struiken.

SOORTEN NEUSHOORNS

Ooit bestonden er heel veel soorten neushoorns.

De grootste neushoornachtige ooit was Indricotherium. Hij was vijf meter hoog en woog waarschijnlijk 20 tot 30.000 kg! Hiermee was hij het grootste landzoogdier ooit!

Tegenwoordig zijn er nog maar 5 soorten neushoorns.

De witte en zwarte neushoorn leven in Afrika; de Indische, Javaanse en Sumatraanse neushoorn in Azië.

BEDREIGINGEN

Mensen jagen op neushoorns vanwege hun bijzondere hoorn. Neushoornhoorn is namelijk ontzettend kostbaar. In Azië geloven veel mensen nog steeds dat de hoorn van neushoorns een geneeskrachtige werking heeft. Onzin, want de hoorn van een neushoorn bestaat uit niets anders dan keratine; hetzelfde materiaal waar ook hoeven, nagels en haren van gemaakt zijn.

**illegale
jacht**

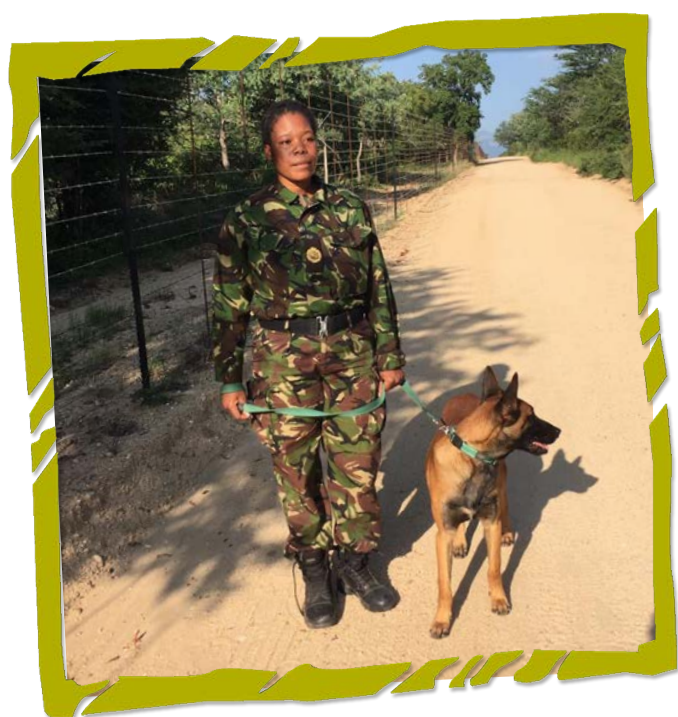
**landbouw/
veeteelt**

**klimaat
verandering**

Ook blijft er steeds minder leefgebied voor neushoorns over. Mensen maken er landbouwgrond van of ze laten hun vee erop grazen. Klimaatverandering en de droogte die daarbij hoort wordt ook een steeds groter probleem voor veel dieren, zo ook voor de neushoorn. Al met al is het aantal neushoorns de afgelopen 100 jaar heel hard achteruit gegaan. Het aantal witte neushoorns is de laatste 3 jaar zelfs bijna gehalveerd; van 18.000 dieren (jan. 2018) tot ongeveer 10.000 dieren nu.

HULP!

De Black Mamba Anti-Poaching Unit (= anti-stroppers eenheid) beschermt de witte neushoorns tegen stroperij. Ze bestaat uit 30 vrouwelijke rangers. De Black Mamba's van Transfrontier NPC lopen patrouilles, verwijderen strikken en houden illegale activiteiten in de gaten. Ze maken bij hun werk gebruik van K9 snuffelhonden, die speciaal getraind zijn voor het opsporen van stroppers. Het Gaia Nature Fund steunde de black mamba's in 2019, zodat zij hun belangrijke beschermingswerk voor neushoorns kunnen blijven doen. Van het gedoneerde geld kon een deel van het salaris van de rangers worden betaald en werden batterijen voor zaklampen gekocht. Behalve de neushoorns (en andere wilde dieren) helpt het Gaia Nature Fund op deze manier ook de vrouwelijke rangers en hun families, door ze werk en inkomsten te bieden.

HELP MEE NEUSHOORNS BESCHERMEN

Door jouw spreekbeurt te houden over de witte neushoorn leer je de kinderen in jouw klas niet alleen hoe mooi deze dieren zijn, maar ook waarom het belangrijk is om ze te beschermen! Hieronder vind je nog meer tips over hoe jij en jouw klasgenoten de natuur kunnen helpen:

**Doe het licht uit
als je een kamer
uit gaat.**

**Koop op vakantie nooit
souvenirs of sieraden die
gemaakt zijn van neushoorn
hoorn (of van andere dieren).**

**Recycle je afval zodat het
hergebruikt kan worden
en niet in de natuur
terecht komt.**

OOK GAIAZOO HELPT DE NEUSHOORN!

Het Gaia Nature Fund is de natuurbehoudstichting van GaiaZOO. Via het GNF doneren we geld aan natuurorganisaties die de wilde soortgenoten van de dieren in GaiaZOO helpen. Maar... hoe weten we eigenlijk welke diersoorten bedreigd worden?

WANNEER IS EEN DIER BEDREIGD?

Of een diersoort bedreigd is en hoe erg, wordt bepaald door de wereldwijde organisatie voor natuur: de Internationale Unie voor Natuurbehoud (IUCN). Zij geven op de zogenaamde 'Rode Lijst' aan of planten- en diersoorten wel of niet worden bedreigd. Dankzij deze Rode Lijst weten we welke diersoorten risico lopen om uit te sterven en waar dringend hulp nodig is. De Rode Lijst van IUCN kun je zien als een soort 'to-do lijst' voor natuurbeschermers en dierentuinen!

De witte neushoorn heeft de status 'kwetsbaar'. Dat betekent dat de soort sterk achteruit gaat en dat de kans groot is dat hij een bedreigde diersoort wordt (en zou kunnen uitsterven in het wild).

LEES MEER OVER IUCN

Bekijk hier hoe de verhuizing van een neushoorn in zijn werk gaat!

Feitje!

Bij de geboorte heeft het jong nog geen hoorn. Deze begint meteen na de geboorte te groeien en groeit dan zijn hele leven door (met een snelheid van zo'n 7 cm per jaar).

FOKPROGRAMMA

Moderne dierentuinen proberen op verschillende manieren om te helpen bij de bescherming van bedreigde diersoorten. De witte neushoorn is er daar een van. Dit doen ze onder andere via fokprogramma's voor bedreigde diersoorten (EEP's), waarbij dierentuinen uit heel Europa samenwerken! Want wist je dat goede dierentuinen geen dieren uit het wild halen? Ze ruilen hun dieren onderling uit. Dit zorgt er ook voor dat er in elke dierentuin gezonde, jonge dieren worden geboren. Het belangrijkste is immers dat de dieren een goed onderkomen hebben. Ook willen dierentuinen de natuur niet verstoren, want ze proberen deze juist samen te beschermen en ervoor te zorgen dat wilde dieren en hun leefgebieden behouden blijven.

De neushoorn staat zelfs symbool voor deze fokprogramma's, want het EEP-logo is een neushoornvrouwtje met haar jong.

LEES HIER VERDER